

"Toate proiectele au prevăzute echipamente sau soluții «smart» în implementarea lor"

(Interviu cu Simion Crețu, directorul general al ADR Centru)

În următorii șapte ani, vor fi investite în Regiunea Centru (în județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu) peste 1,15 miliarde euro - fonduri europene nerambursabile -, prin Programul Operațional Regional. La acești bani se vor adăuga peste 230 milioane euro -

cofinanțare din partea Guvernului României, după cum ne-a spus Simion Crețu, directorul general al ADR Centru. Printre altele, domnis sa ne-a precizat, în cadrul uhnui interviu, că toate proiectele au prevăzute echipamente sau soluții "smart" în implementarea lor.

Reporter: Cu ce rezultate ați încheiat anul trecut?

Simion Crețu: Anul 2023 a fost încă un an intens pentru echipa ADR Centru, prin prisma programelor menționate anterior, unde avem calitatea de Organism Intermediar sau Autoritate de Management, dar și de partener în pro-

iecte externe sau coordonator de alte proiecte regionale. Activitatea noastră publică cu beneficiarii, cu solicitanții de fonduri, cetățenii, tinerii sau alte organizații a continuat preponderent în format fizic și parțial în format online. Am încercat să venim în sprijinul cetățenilor și a celor ce au nevoie de

serviciile noastre pentru a îmbunătăți nivelul de absorbție a fondurilor europene și de informare privind impactul acestora în societate. Sfârșitul lunii decembrie 2023 a reprezentat momentul în care ADR Centru a finalizat o parte importantă a activităților desfășurate pentru implementarea

POR 2014-2020. Aproape 1200 de proiecte din Regiunea Centru derulate prin ADR Centru au absorbit integral resursele europene disponibile. Este al doilea exercițiu financiar derulat de ADR Centru în calitate de Organism Intermediar

(continuare în pagina 19)

SIMION CREȚU:

"Aproape 1200 de proiecte din Regiunea Centru derulate prin ADR Centru au absorbit integral resursele europene disponibile".

(urmare din pagina 17)

pentru Programul Operațional Regional. În perioada 2007-2013, am implementat POR 2007-2013 cu un buget de 440 milioane euro, iar din 2016 am continuat cu implementarea POR 2014-2020, care a avut un buget aproape dublu.

Pe parcursul acestui exercițiu am avut peste 2330 de cereri de finanțare pe care le-am evaluat, iar gradul de absorbție a fondurilor europene nerambursabile alocate a depășit pragul de 100% la sfârșitul anului. Încă mai sunt proiecte în lucru pe acest program, dar rezultatele la nivelul regiunii deja au generat beneficii în rândul cetățenilor. Selectând câteva din nenumăratele rezultate, putem menționa că mai mult de 1.000 familii din regiune au economii la costurile cu energia prin proiectele de creștere a eficienței energetice realizate de municipalități la blocuri, pe lângă cele realizate de autoritățile locale care au investit în creșterea eficienței energetice a clădirilor publice. Școli, grădinițe, creșe, dar și Universitățile din Regiune, oferă condiții mai bune de studiu, tot datorită fondurilor alocate din acest program, iar medicii pot

acum interveni de urgență, cu aparatură de ultimă generație. Acestea sunt doar câteva rezultate, pe lângă 79 de kilometri de străzi din orașe, peste 70 de km de piste de biciclete pe care le-ați văzut modernizate în localități în ultimii ani, la care se adaugă peste 105 km de drumuri județene reabilitați.

Pe parcursul celor aproape nouă ani de implementare a Programului Operațional Regional 2014-2020 - al cărui buget a fost de 647,27 milioane euro din Fondul European de Dezvoltare Regională, la care s-au adăugat 119,50 milioane euro cofinanțare națională, rezultând astfel 766,77 milioane euro fonduri totale la nivelul Regiunii Centru - ADR Centru a contribuit la lansarea unui număr de 70 de apeluri de finanțare pe cele 12 Axe Prioritare. Autoritatea de Management a programului a fost Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Pe aceste apeluri, potențialii beneficiari au depus 2.333 cereri de finanțare, cu o valoare solicitată de 2,82 miliarde euro, toate fiind evaluate de experții implicați în proiect. Din totalul cererilor de finanțare depuse, pentru un număr de 1.191 proiecte au fost semnate

contracte de finanțare, având o valoare solicitată de 1,43 miliarde euro, respectiv un grad de contractare de 186%. Din toate proiectele depuse, un număr de 628 de contracte cu o valoare de 364 milioane euro sunt finalizate, iar 482 contracte mai sunt în implementare, cu o valoare solicitată de 1,018 milioane euro. Cele mai multe dintre aceste proiecte în implementare au absorbit sumele nerambursabile alocate. Astfel, cumulat, gradul de absorbție ar putea depăși 110% după prelucrarea, în această perioadă, a cererilor de rambursare transmise (estimare valabilă la momentul realizării interviului).

În același timp, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Regiunea Centru 2021-2027, am parcurs primii trei ani de implementare a programului. Pe perioada acestor trei ani de implementare a proiectului s-au realizat activități procedurale și de sistem referitoare la calitatea pe care o are ADR Centru, de Autoritate de Management pentru Programul "Regiunea Centru" 2021-2027. Acest lucru înseamnă asigurarea logisticii necesare, dar și a cheltuielilor de informare și publicitate pentru noul Program,

precum și a cheltuielilor tehnice pentru implementarea PR Centru 2021-2027. Pe acest program, la nivelul celor șase județe din Regiunea Centru, avem 31 de apeluri de finanțare prevăzute, la care se adaugă pe program și patru instrumente financiare reprezentate de un sistem de sprijin pentru credite de investiții. Pe perioada scursă din 2021 până în prezent, echipa implicată a lucrat intens la definitivarea procedurilor de lucru, la elaborarea ghidurilor de finanțare, la organizarea evenimentelor de informare și promovare și pregătirea răspunsurilor la clarificări, pentru ca, la începutul lunii martie 2024, să semnăm contracte de finanțare pentru proiecte de dezvoltare a Regiunii Centru.

PR Centru 2021-2027 a fost aprobat prin Decizia 7893 din 26.10.2022 a Comisiei Europene. Asta înseamnă că, în următorii șapte ani, vor fi investite peste 1,15 miliarde euro fonduri europene nerambursabile, la care se vor adăuga peste 230 milioane euro cofinanțare din partea Guvernului României, în județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita,

(continuare în pagina 20)

(urmare din pagina 19)

Mureș și Sibiu.

Au fost elaborate zeci de ghiduri ale solicitantului, documente și metodologii suport pentru solicitanți și beneficiari și au fost lansate o serie de apeluri de proiecte. De asemenea, au fost elaborate metodologiile specifice pentru principiul DNSH și abordarea imunizării la schimbările climatice. Periodic, au avut loc discuții și consultări pentru dezvoltarea unei platforme online de depunere a cererilor de finanțare MySMIS 2021-2027, dar și analize privind utilizarea opțiunii de costuri simplificate și pregătirea documentelor pentru implementarea instrumentelor financiare la nivelul PR Centru.

Echipa ADR Centru a organizat conferințe și sesiuni de informare pentru potențialii solicitanți de fonduri cu informații despre tipurile de acțiuni finanțate și condițiile de accesare, la care au participat în total peste 4000 persoane. Elementele de identitate vizuală a Programului, precum și o pagină web dedicată www.regiocentru.ro au fost definitivitate din anul 2022, iar în luna decembrie 2023 am lansat și aplicația de mobil PRoCentru, prin care cei ce doresc informații despre program și nu numai primesc informații și notificări pe telefon. Este prima aplicație de acest gen din țară în domeniul fondurilor europene la nivel local și regional.

La sfârșitul lunii iulie 2023, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru a semnat cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), în calitate de Autoritate de Management a Programului Sănătate, Acordul-cadru pentru delegarea unor funcții privind implementarea acestui program, cu referire la prioritățile 1, 2, 3, 4 și 7, pentru acțiunile finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR). Alocarea orientativă pentru Regiunea Centru pe aceste priorități se cifrează la aproximativ 360 milioane euro.

În septembrie 2023, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru a semnat cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) Acordul-cadru pentru de-

legarea unor atribuții privind implementarea Programului Tranziție Justă - Prioritatea 6. În România, acest Program este finanțat în cea mai mare parte din Fondul European pentru o Tranziție Justă, un nou instrument financiar în cadrul Politicii europene de Coeziune. Alocarea financiară pentru Regiunea Centru se ridică la 277 milioane euro. Bugetul total alocat Priorității 6 a PTJ - respectiv pentru dezvoltarea județului Mureș - este de 277.032.659 euro, din care 235.477.760 euro reprezintă contribuția din partea Fondului pentru Tranziție Justă și 41.554.899 euro - contribuția națională.

Reporter: În ce domenii au fost depuse cereri de finanțare pe noul buget?

Simion Crețu: Cele mai multe cereri de finanțare au fost depuse pe apelul de finanțare deschis pentru mediul privat din Regiunea Centru, respectiv pentru proiecte care privesc investițiile tehnologice în IMM-uri și întreprinderile digitale pentru o economie avansată, în sectoarele de specializare inteligentă. De asemenea, au fost depuse cereri de finanțare de către primării pentru eficiența energetică a clădirilor publice, dar

și pentru investiții în "Învățământul antepreșcolar și preșcolar", pentru "Conservarea, protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural UNESCO și de clasă A", precum și pentru proiecte ce privesc "Creșterea relevanței învățământului terțiar-universitar".

Avem convingerea că se vor depune proiecte pe toate apelurile lansate, atât în cadrul PR Centru 2021-2027, cât și în cadrul Programului Tranziție Justă, dar și pe Programul Sănătate. Depunerea și contractarea încă din acest an înseamnă șanse mai mari de finalizare a proiectelor și dezvoltare armonioasă a regiunii și a celor șase județe. Estimările proiectelor de investiții pentru 2024, ca zone și domenii, prin Programul "Regiunea Centru 2021-2027" care finanțează investițiile locale din regiune depind de calendarul de apeluri ce se vor lansa în acest an.

Suntem siguri că apelurile destinate dezvoltării mediului privat vor avea o dinamică foarte bună, mai ales în condițiile economice din prezent.

În cadrul PTJ, în calitate de Organism Intermediar, vom evalua proiectele depuse spre finanțare, vom colabora cu Autoritatea de

Management din cadrul MIPE referitor la contractele de finanțare semnate și la plățile din proiecte și vom monitoriza implementarea proiectelor la nivelul județului Mureș. În același timp, ne dorim să încheiem POR 2014-2020 cu cât mai multe proiecte finalizate cu succes. Referitor la închiderea POR, pentru proiectele finanțate prin Programul Operațional Regional 2014-2020 care nu s-au finalizat până în 31.12.2023, dar a căror implementare continuă, beneficiarii au putut solicita încadrarea în una din trei categorii, conform prevederilor din Legea nr. 425/29.12.2023 - care a intrat în vigoare în 1.01.2024, ce prevede aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 101/2023 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fondurilor europene, ce reglementează domeniul:

- nefuncționale - continuă implementarea, urmând a se finaliza până în 31.12.2024,
- nefinalizate - continuă implementarea, urmând a se finaliza până în 31.12.2026,
- proiecte etapizate - continuă implementarea și pentru care se va depune o cerere de finanțare prin Programul Regiunea Centru

(urmare din pagina 20)

2021-2027.

Sperăm ca proiectele regionale din perioada 2014-2020 încadrate ca nefinalizate sau nefuncționale să se încheie conform programării și să începem contractarea proiectelor etapizate cu finanțare prin PR Centru 2021-2027.

Reporter: În ce proporție se adresează acestea segmentului smart?

Simion Crețu: Toate proiectele au prevăzute echipamente sau soluții "smart" în implementarea lor. Facem această afirmație deoarece conceptul "smart" presupune un proces continuu de dezvoltare, re tehnologizare, adaptare la noutățile tehnologice ce afectează mai puțin mediul și vizează confortul angajatului și cetățeanului, ce maximizează calitățile unui serviciu și care se desfășoară pentru cetățean și împreună cu acesta, respectiv aspecte urmărite în condițiile ce trebuie îndeplinite de solicitanți. Toți solicitanții sau beneficiarii de fonduri

din mediul public și privat, utilizează tehnologii inteligente integrate în procesele de dezvoltare. În același timp, proiectele finanțate de Comisia Europeană solicită investiții în soluții tehnologice de ultimă oră, proceduri de producție sau de modernizare cu echipamente de ultimă generație, prin care se urmărește îmbunătățirea rezultatelor atinse în fiecare proces în parte. Realitatea ne arată că administrațiile au experiență redusă în implementarea soluțiilor din domeniul smart-city. Deși la nivel local există încă un nivel relativ scăzut de dezvoltare a serviciilor publice digitale, atât recente evenimente, cât și nevoile societății au impus creșterea eficienței administrației și au generat investiții în domeniul digitalizării.

Creșterea intensității digitale, adoptarea tehnologiilor digitale pentru a îmbunătăți procesele interne ale companiei, dezvoltarea soluțiilor ce includ inteligențe artificiale, dezvoltarea comunicării digitale cu furnizorii/clientii și su-

șținerea digitalizării serviciilor publice, inclusiv sprijin pentru intervenții de tip smart-city, reprezintă în același timp și un obiectiv de finanțare prin programul Regiunea Centru 2021-2027. Pe lângă cele două acțiuni de finanțare lansate în 2023 prin Programul "Regiunea Centru" cu un buget de fonduri nerambursabile de peste 112 milioane euro, în 2024 vom lansa alte 11 acțiuni/apeluri de finanțare, cu un buget total cumulată de aproape 35 milioane euro, care vizează investiții în obiective digitale.

Reporter: Ce așteptări generale aveți de la proiectele prin PNRR? Există vreun domeniu în care să fiți implicați pe proiectele prin PNRR?

Simion Crețu: Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru a venit în sprijinul celor interesați și a pregătit o secțiune specifică dedicată Planului Național de Redresare și Reziliență al României pe site-ul www.adrcentru.ro. Ținând cont de faptul că s-au lansat tot mai multe priorități de investiții

din cadrul PNRR, demersul ADR Centru a avut ca scop centralizarea informațiilor din mai multe surse, astfel încât mai ales reprezentanții administrației publice locale să fie informați corect și la timp despre oportunitățile de finanțare din cadrul acestui Program.

Aceste demersuri au fost realizate pentru a susține creșterea gradului de informare a cetățenilor și publicului țintă cu care lucrează ADR Centru. Noi furnizăm în acest moment informații privind apelurile lansate, eligibilitatea cheltuielilor și condițiile de finanțare, furnizând și detalii privind corelarea între strategiile locale de dezvoltare și cerințele noilor programe de finanțare europeană.

Reporter: Care este valoarea fondurilor UE atrase în 2023 prin Agenția pe care o reprezentați?

Simion Crețu: Pe parcursul anului 2023, fondurile atrase în Regiunea Centru s-au regăsit în proiectele contractate prin POR 2014-2020, aflate în ultimul an de

(continuare în pagina 21)

(urmare din pagina 21)

implementare, majoritatea administrațiilor publice încercând să finalizeze proiectele sau cea mai mare parte din lucrările și cheltuielile aprobate în proiecte. Anvelopa financiară Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Buget de Stat, plătită și în lucru la Autoritatea de Management pentru POR și Organism Intermediar a fost de 855,33 milioane euro, ceea ce reprezintă 111,55 % din alocarea regională.

Stadiul fondurilor plătite prin POR 2014-2020, transmise în plată la AM sau în lucru la ADR Centru, pe ani

Reporter: Care sunt problemele cu care vă confrunțați în activitatea dumneavoastră și ce soluții considerați că există pentru rezolvarea acestora?

Simion Crețu: Problemele și soluțiile diferă în funcție de rolul pe care-l avem în cadrul programelor pe care le derulăm. În calitate de organism intermediar, preluăm de obicei problemele de la beneficiari și soluțiile se propun sau le propune Autoritatea de Management. În calitate de Autoritate de Management însă, responsabilitățile și soluțiile vor veni cât mai repede posibil, noi urmărind ca acestea să răspundă nevoilor beneficiarilor și să fie aplicate la condițiile economice actuale.

Ca să dăm un exemplu, în contextul necesității stringente de fonduri europene pentru dezvoltarea mediului privat și ținând cont de propunerile mediului privat, am modificat Ghidurile de finanțare, aplicând criteriile de competitivitate mai explicite. Anticipăm că, pentru contractele ce le vom semna spre finanțare prin Programul Regiunea Centru, rămân ca probleme în implementarea proiectelor potențiale întâzieri în derularea proceduri-

lor de achiziții și încheierea contractelor, modificări ale proiectelor tehnice și întâzieri în execuție. Din păcate, modificările privind taxele și creșterea prețurilor rămân în continuare probleme care pot apărea în privința achizițiilor publice. O altă problemă cu care se confruntă și beneficiarii din mediul public și noi va fi numărul relativ insuficient de personal cu bune competențe care să implementeze numărul mare de proiecte depuse și contractate, mai ales prin Programul "Regiunea Centru".

Din punct de vedere legislativ, ne bazăm pe sprijinul MIPE și al Comisiei Europene pentru a ne asigura de buna implementare a proiectelor, al reprezentanților instituțiilor care fac parte din diverse structuri de decizie în cadrul programului, dar și din partea mediului privat care are nevoie de fonduri pentru a contracara realitățile economice naționale. Pe parcursul exercițiilor financiare anterioare am dobândit experiența de a lucra cu beneficiarii și de a

căuta soluții împreună, experiență care ne va susține să găsim consens în situațiile ce se vor ivi.

Pentru problemele care sunt independente de noi, stabilitatea legislativă pe piața muncii și în domeniul fiscal, în termeni de predictibilitate legislativă și a cheltuielilor, sunt posibile probleme care pot să apară, dar la care, din experiență, știm că vom reacționa în momentul în care vom putea să estimăm corect impactul lor și vom putea propune soluții, având mereu în centrul atenției beneficiarul de fonduri și beneficiarul final, cetățeanul din Regiunea Centru.

Reporter: Mulțumesc!